

تاریخچه سیاست پولی

ام. دی. بوردو

ترجمه: بهنام سالم^۱

امروزه سیاست پولی روشی اصولی است که به وسیله آن دولت‌ها اقتصاد کلان را تحت تأثیر قرار می‌دهند. به منظور اجرای سیاست پولی مقام (سیاستگذار) پولی برای حصول اهداف مطلوب خود ازقیل تورم پایین و تولید حقیقی نزدیک به تولید بالقوه، ابزارهای سیاستی اش (ترخ‌های بهره کوتاه‌مدت یا پایه پولی) را بکار می‌برد. همراه با توسعه و تکوین اقتصاد پولی سیاست پولی نیز طی قرون متتمدی تحول یافته است.

۱. سابقه و مبادی سیاست پولی

سابقه و مبادی پولی در میان تاریخ‌شناسان، اقتصاددانان، مردم‌شناسان (جامعه‌شناسان) و پول‌شناسان مورد بحث است. اعتقاد عمومی غرب بر این باور است که سکه‌ها نخستین بار در لیدی قدیم در قرن هشتم ق.م به وجود آمد که این تاریخ مربوط به چین قدیم است. پول به عنوان وسیله مبادله دارای ارزش (دارای قدرت ذخیره ارزش) و واحد شمارش تحول یافته است. طبق اظهار هیکس^۲ (۱۹۶۹) و به دنبال آن منگر^۳ (۱۸۹۲) ایجاد پول به رشد تجارت مربوط می‌شود. مبادله کنندگان علاوه بر کالاهایی که مبادله می‌کنند موجودی کالای دیگری را نزد خود نگه می‌دارند که به آسانی قابل نگهداری و ذخیره کردن است و در سطح وسیعی برای همگان در بازار شناخته شده است و قابلیت تقسیم نیز دارد که بهترین مثال این کالا فلزات گران‌بها هستند. این کالا به عنوان واحد شمارش بکار رفته و بنابراین به عنوان وسیله مبادله نیز بکار می‌رود. با توجه به این موارد می‌توان اظهار داشت پول اولیه از فعالیت بازار به وجود آمد.

* این مقاله برگرفته از منبع ذیل می‌باشد:

Monetary Economics, Steven N. Durlauf (University of Wisconsin) and Lawrence E. Blume (Cornell University), Macmillan (2010)
behnamsalem@yahoo.com

۱. دکترای اقتصاد.

2. Hicks

3. Manger

پرداخت حقوق نیز با وسیله‌ای که قدرت خرید آن تعمیم یافته باشد آسان‌تر است بنابراین دولت‌ها به این کار مبادرت کردند. در واقع این امر به حق (امتیاز ویژه) دولت در ضرب سکه پولی منجر شد. اصل این امتیاز معرفی فی (حق الرحمه) است که دولت به عنوان حق ضرب از جامعه می‌گیرد تا مشتمل‌های نگهداری شده توسط جامعه (مانند طلا) را به سکه تبدیل کند. بطور کلی دولت‌ها از زمان‌های قدیم در خصوص صدور سکه دارای قدرت انحصاری بوده‌اند (یا به اینصورت که مجوز آن را در اختیار داشتند یا به اینصورت که خودشان آن را ایجاد می‌کردند).

به نظر می‌رسد قدیمی‌ترین بنیانگذاران سیاست پولی کسانی باشند که پول‌ها را کم ارزش می‌ساختند به این طریق که دولت سکه‌ها را جمع‌آوری کرده و پس از ذوب کردن آنها را با فلزات ارزان قیمت‌تر ترکیب می‌کرد. به هر حال یا وزن سکه و یا کیفیت آن به لحاظ عیار و خلوص تغییر می‌کرد. روش جایگزین دیگری برای تغییردادن واحد شمارش بکار می‌رفت (سارجنت و ولد، ۲۰۰۲)^۱. این عمل کاهش دادن ارزش پول در سال‌های آخر امپراطوری روم در سطح گستره‌های انجام می‌شد، اما تکمیل آن در اروپای غربی به دوره‌های میانه اخیر بر می‌گردد. ساسمن^۲ (۱۹۹۳) توضیح می‌دهد چگونه در قرن ۱۵ میلادی پادشاهان فرانسه که قادر به جمع‌آوری مالیات به اشکال عادی‌تر نبودند از روش کاهش ارزش پول استفاده کردند و توanstند از پول کاهش یافته به عنوان یک مالیات تورمی برای تأمین هزینه‌های جاری جنگ ۱۰۰ ساله با انگلستان استفاده نمایند. اگرچه کاهش ارزش پول شکلی از یک سیاست مالی به جای سیاست پولی بود، اما بعدها با استفاده از پول سپرده‌ای به عنوان مرحله‌ای از تکوین و توسعه بعدی سیاست پولی طرح ریزی شد.

پول سپرده‌ای یا پول کاغذی در ایتالیا توسط عملیات بانک‌های اولیه تجاری ایجاد شد تا در مصرف فلزات گرانبهای بکار رفته برای تبدیل شدن به پول صرفه‌جویی شود (اگرچه شواهدی وجود داشته مبنی بر اینکه پول کاغذی در قرن‌ها قبل از آن در چین توسط سند (امتیاز) سلطنتی صادر می‌شد). ریشه و مبنای این رویه به طلاسازان (زرگران) بر می‌گردد که برای مشتریان خود رسید ابار صادر می‌کردند که این رسید به عنوان سکه‌های طلا و شمشهای ذخیره شده آنها بود. در نهایت همین رسیدها به عنوان وسیله مبادله به گردش افتاد. زمانی که طلاسازان دریافتند سررسید تمام بدھی‌ها در یک زمان نمی‌باشد، توanstند بیشتر از ارزش سکه‌هایی که در اختیار داشتند بدھی‌ها را به جریان بیندازنند. به این طریق پول سپرده‌ای (پولی که بطور کامل توسط سکه پولی پشتونه نداشت) و ذخیره کم اهمیت بانکی متولد شد. بتدریج در اثر تجربه طلاسازان و بانکداران تجاری اولیه یاد گرفتند که در گردش معمول تجاری یک ذخیره احتیاطی نگهداری نمایند که تکافوی تقاضای بازخرید مشتریان را بنماید.

1. Sargent & Velde
2. Sussman

تنها در قرن ۱۸ بود که دولت‌ها مبادرت به صدور پول کاغذی نمودند. مثال قدیمی آن به صدور اسکناس در سوئد بر می‌گردد که ابداع آن برای تأمین مالی هزینه‌های مشارکت در جنگ هفت ساله بود. طی جنگ‌های انقلاب آمریکا، پول قانونی به بلوغ و تکامل خود رسید به این ترتیب که کنگره تصویب کرد که تمام ایالات کشور می‌بایست هزینه‌های نظامی را متحمل شوند. اینها بصورت اسکناس‌های وعده‌داری بوده که قابلیت تبدیل به سکه پولی را داشتند، اما وعده (سررسید) این اسکناس‌ها قابل نگهداری نبود. این اسکناس‌ها به تعداد انبوه صادر می‌شد. به هر حال، نرخ صدور و متوسط نرخ تورم سالانه ۶۵ درصدی در صدور پول قانونی انحصاری به وسیله بانک مرکزی در نرخ حد اکثر کننده درآمد در قرن ۲۰ خیلی تغییر نکرد (بیلی، ۱۹۵۶).^۱ طی جنگ‌های انقلاب فرانسه صدور بیش از حد پول کاغذی حواله‌هایی که ابتدا براساس ارزش زمین‌های تصرف شده مسیحیت بود به تورم فراینده منجر شد (وايت، ۱۹۵۶).^۲ یکی از اسلاف سیاست پولی سیستم قانون جان است. در سال ۱۷۱۹ قانون، نایب السلطنه فرانسه را ملزم و متقادع به تبدیل بدھی ملی فرانسه به اوراق بورس در کمپانی دس این دس کرد. سپس این موجودی بورس به عنوان پشتوانه اسکناس در بانک سلطنتی قرار داده شد. صدور اسکناس، حمایت و تأمین مالی صدور بیشتر سهام را میسر ساخت. به این طریق، این قانون به شکل نوعی (خاص) سیاست پولی در سال ۱۷۲۰ اجرا شد و هنگام سقوط سهام نرخ مبادله اسکناس به سکه را تثیت و نیز یک قیمت حمایتی را در سیستم ایجاد کرد.

۲. بانک‌های مرکزی

سیاست پولی توسط مقام پولی اجرا می‌شود. این مقام پولی صادرکننده پول ملی و منبع پایه پولی است. بطور معمول این عقیده وجود داشت که اجرای این وظایف بر عهده بانک‌های مرکزی است، اما در بسیاری از کشورها تا آخر قرن ۲۰ در صورت فقدان بانک‌مرکزی این وظایف توسط خزانه‌داری و یا در برخی موارد (استرالیا، کانادا و نیوزیلند) توسط بانک تجاری بزرگی که به وسیله درآمدهای مالیاتی دولت تضمین می‌شد، انجام می‌گرفت. قدیمی‌ترین بانک‌های مرکزی در قرن ۱۷ تأسیس شدند (ریسک بانک سوئد در ۱۶۶۴، بانک انگلستان در ۱۶۹۴، بانک فرانسه در ۱۸۰۰ و بانک هلند در ۱۸۱۴) تا به این طریق به دولت‌های ملی جدید ایجاد شده کمک مالی نمایند.

در این مورد بانک انگلستان به گروهی از سرمایه‌گذاران خصوصی یک سند (امتیازنامه) سلطنتی اعطای نمود تا به منظور خرید و کمک به بدھی دولت در بازار بانکی را ایجاد نمایند. تأسیس بانک به

1. Bailey
2. White

تأمین و خلق یک بازار شدیداً نقد بازار بدھی دولتی کمک کرد که به عنوان پایه‌ای از رشد سیستم مالی بکار رود. در نهایت بانک به بانک بانکداران تکامل یافت که از سایر بانک‌های تجاری در حال نگوین سپرده می‌پذیرفت. حجم بالای ذخایر طلا و انحصار رایج آن سرانجام موجب شد تا این بانک به عنوان آخرین مرجع وام‌دهنده عمل نماید، یعنی در مواجهه با یک مشکل (آشفتگی) بانکی ارائه کننده وجود نقد برای همکارانش قرار می‌گیرد که تلاش دولت برای نقدینگی تلقی می‌شود.

تا آنجایی که امروزه اطلاع داریم سیاست پولی با تنزیل اوراق سایر مؤسسات مالی آغاز شد که شامل بدھی دولتی و نیز اوراق تجاری می‌شد. نرخ بھرها که در آن نرخ براساس این وثیقه، بانک وام می‌داد به عنوان نرخ بانکی (در سایر کشورها به عنوان نرخ تنزیل) شناخته شد. بانک می‌توانست با تغییردادن این نرخ شرایط اعتباری را در اقتصاد انگلستان تحت تأثیر قرار دهد. همچنین، در سایر نقاط جهان می‌توانست با جذب یا دفع وجوه کوتاه‌مدت شرایط اعتباری را تحت تأثیر قرار دهد. موج دوم بانک‌های مرکزی در اواخر قرن ۱۹ ایجاد شدند. موج دوم برخلاف موج اول بطور صریح براساس انگیزه درآمد مالی پایه‌گذاری نشدن، بلکه براساس پیروی از مقررات استاندارد طلا و مهار نوسانات ایجاد شده نرخ بھره ناشی از عوامل فصلی و سیکل‌های تجاری بودند. از میان آنها، بانک ملی سوئیس (ایجاد شده در ۱۹۰۷) و فدرال رزرو (ایجاد شده در ۱۹۱۳) بودند. موج‌های بعدی در ایجاد بانک‌های مرکزی جدید به دنبال دوره جنگ میان کشورهای امپراطوری بریتانیا، دولت‌های جدید اروپای مرکزی و آمریکای لاتین بود که در صدد تقلید و پیروی از تجربه کشورهای پیشرفتی بودند.

۳. استقلال بانک مرکزی

گرچه بانک‌های مرکزی اولیه دارای امتیاز دولتی بودند، اما آنها تحت مالکیت خصوصی بوده و به لحاظ سیاستی استقلال داشتند. مشکلی که بانک انگلستان را در سال‌های اولیه تأسیس آزار می‌داد این بود که بانک مزبور وزن اولیه را به فعالیت‌های تجاری اختصاص داده و بهدلیل حذف کالای عمومی و مصالح عمومی و ایجاد مضیقه مالی مورد سرزنش واقع می‌شد. والتر باغهات^۱ (۱۸۷۳) بر این اساس که بانک در آخرین مرحله اهمیت اولیه را به عنوان وام‌دهنده به دولتش بدهد دکترین مسئولیت را تنظیم کرد.

از جنگ جهانی اول به بعد بانک‌های مرکزی بطور کلی بر اهداف دولتی متوجه شدند و بسیاری از آنها تحت کنترل دولت درآمدند. اهداف آنها نیز از تأکید بر حفظ تبدیل‌پذیری سکه پولی به سمت حفظ اقتصاد داخلی در مقابل تکانه‌های خارجی و ثبات تولید واقعی و قیمت تغییر یافت. این روند تا دهه ۱۹۳۰ و پس از جنگ جهانی دوم تداوم داشت. علاوه بر این، بحران بزرگ به عکس العمل عده

1. Bagehot

علیه بانک‌های مرکزی منجر شد، بر این اساس که این بانک‌های مرکزی هستند که موجب به وجود آمدن و بدترشدن بحران می‌شوند. بطور واقعی، سیاست پولی هر کشور تحت کنترل خزانه‌داری قرار گرفته و سیاست مالی نقش مسلط و غالب را ایفا کرد. در هر کشور بانک‌های مرکزی از یک نرخ بهره پایین تبعیت کرده تا هم اقتصاد را تحریک کرده و هم خزانه‌داری را در بازاری کردن بدھی‌اش کمک نمایند.

در دهه ۱۹۵۰ مجدد سیاست پولی برای بانک‌های مرکزی ایجاد شد (به عنوان مثال، ایالات متحده پس از توافق فدرال رزرو و خزانه‌داری) و تا اواسط دهه ۱۹۶۰ از ثبات قیمتی در یک دوره کوتاه‌مدت تبعیت شد. این روش به منظور حل سریع تورم گسترده دنبال شد. در دهه ۱۹۸۰ به واسطه سیاست‌های مضيقه پولی مرکز در ایالات متحده، انگلستان و سایر کشورها تورم مهار شده و اهمیت تورم پایین براساس سیاست‌های معتبر پولی مورد تأکید مجدد قرار گرفت. در سیاری از کشورها هدف استقلال به بانک‌های مرکزی داده شده و برای حفظ و نگهداری تورم در سطح پایین به آنها اختیار قانونی داده شد.

۴. سیاست پولی کلاسیک

مبدأ و ریشه حقیقی سیاست پولی مدرن براساس استاندارد کلاسیک طلا بوده که در سال‌های (۱۹۱۴- ۱۸۸۰) رایج بوده است. استاندارد طلا از نظام دو فلزی قدیمی تکامل یافت. براساس نظام استاندارد طلا تمام کشورها براساس وزن ثابتی از طلا پولشان را تعریف می‌نمایند و در اینصورت تمام پول‌های سپرده‌ای قابلیت تبدیل به طلا را دارند. بانک‌های مرکزی نیز براساس این فرض فعالیت کرده که نرخ‌های تنزیلشان را بکار برده تا تعديل تکانه‌های خارجی بر تراز پرداخت‌ها را سرعت بخشدند یعنی با این فرض که از قواعد بازی تبعیت کنند (کیتزر، ۱۹۳۰).^۱ در مورد کسری تراز پرداخت طلا معمولاً به خارج رفته و ذخایر طلای بانک مرکزی کاهش می‌یابد. براساس این قواعد، بانک مرکزی نرخ تنزیلش را افزایش می‌دهد. این کار بانک مرکزی تقاضای کل را کاهش داده و کسری را جبران می‌کند. در عین حال، افزایش در نرخ‌های تنزیل ورود سرمایه را تحریک می‌نماید. در حالت مازاد تراز پرداخت برنامه سیاستی عکس روش قبلی خواهد بود.

در مورد اینکه عملاً قواعد رعایت می‌شود بحث قابل توجهی وجود دارد. شواهدی وجود دارد که بانک‌های مرکزی جریانات طلا را عقیم کرده و از مکانیزم تعديل جلوگیری می‌نمایند. سایرین به اهداف داخلی ثبات قیمتی یا نرخ‌های ثابت بهره و یا تثیت تولید توجه نموده‌اند. همچنین، شواهدی وجود دارد که به دلیل اینکه بانک‌های بزرگ مرکزی ملزم به حفظ تبدیل پذیری طلا

1. Keynes

هستند، لذا دارای سیاست مستقل هستند تا امکان جدای کردن نرخ‌های بهره‌شان از برابری نرخ بهره را فراهم کرده و بتوانند اهداف داخلی را دنبال نمایند (بورد و مک‌دونالد، ۲۰۰۵).^۱

پس از جنگ اول جهانی استاندارد طلا احیاء شد، اما با توجه به تغییر اقتصاد سیاسی-بسط حق‌رأی و کار سازمان یافته- تأکید عمده‌تر بانک‌های مرکزی به جای تبدیل پذیری خارجی بر اهداف داخلی ثبات قیمتی و ثبات تولید و اشتغال قرار گرفت. به این طریق، به عنوان مثال خشی‌سازی جریانات طلا و سیاست‌های ضد سیکلی جدید توسط فدرال رزرو انجام گرفت تا دور کود دهه ۱۹۲۰ را جبران نماید. احتمالاً سیاست نامناسب پولی اتخاذ شده موجب آغاز بحران در سال ۱۹۲۹ شد. فدرال رزرو از دکترین اوراق قرضه حقيقی ناقص تعیت نمود که رکود را وحیم کرد و سیاست‌های خشی‌سازی طلا که توسط فدرال رزرو و بانک فرانسه انجام گرفت مکانیزم تعدل استاندارد طلا را تضعیف نمود. همانطور که پیش از این عنوان شد، بانک‌های مرکزی متهم به ایجاد بحران شدند و سیاست پولی تا اواسط دهه ۱۹۵۰ مورد تحقیر و بی‌اعتنایی واقع شد.

۵. اهداف سیاست پولی

اهداف سیاست پولی بر حسب نظام‌های مختلف پولی تغییر یافته است تا سال ۱۹۱۴ استاندارد طلا نظام مسلط پولی بود. سپس بتدربیح جهان به سمت نظام پول قانونی تغییر یافت. بر اساس استاندارد طلا کلاسیک هدف کلیدی تبدیل پذیری طلا با توجه محدود به اقتصاد داخلی بود، اما در دوره جنگ جهانی تبدیل پذیری طلا تحت الشعاع توجه به سطح قیمت داخلی و ثبات تولید قرار گرفت و نظام به پول قانونی تغییر یافت. این وضعیت تا پس از جنگ دوم تداوم یافت. در سال ۱۹۴۴ براساس مفاد توافقنامه برتون وودز^۲ کشورهای عضو باید نرخ‌های مبادله ثابت شده را حفظ نموده و بانک مرکزی باید در بازار ارز دخالت کرده تا این کار انجام شود، اما هدف اشتغال کامل داخلی نیز کماکان از قبل مسلط و مدنظر بود. سیستم برتون وودز براساس مبادله طلا با دلار بود به این طریق که براساس یک حساب جاری پول کشورهای عضو قابل تبدیل به دلار بود و دلار نیز قابل تبدیل به طلا بود. در سال‌های (۱۹۵۹-۱۹۷۱) درگیری و اختلاف میان اهداف تعادل داخلی و خارجی بصورت یک موضوع مهم درآمد که در رابطه با عدم تعادل جهانی بود، زیرا کسری‌های ایالات متحده به عنوان کشور مرکزی سیستم می‌توانست از طریق کسری‌های تراز پرداخت‌هایش تأمین شود و نقش آن به عنوان یک واسطه مالی به جای اینکه توسط ذخایر طلایش بطور سالم پشتیبانی شود بیشتر دلاری بود.

1. Bordo & MacDonald
2. Bretton Woods

سقوط برتون وودز بین سال‌های ۱۹۷۱ و ۱۹۷۳ تا حد زیادی ناشی از سیاست تورمی اتخاذ شده ایالات متحده برای تأمین هزینه جنگ ویتنام و برنامه‌های گسترده رفاه اجتماعی مانند هزینه‌های بیمه پزشکی سالمدنان براساس جامعه بزرگ رئیس جمهور جانسون بود. به این طریق هر نوع ارتباط میان نظام پولی با طلا خاتمه یافت و جهان به سمت یک نظام پول قانونی هدایت شد. در این محیط جدید، تعادل تا حد زیادی به نفع ثبات داخلی هدایت شده و به عقیده غالب امروزی به وسیله بانک‌های مرکزی در منحنی مبادله فیلیپس^۱ (۱۹۵۸) مربوط شد و به این منجر شد که بر حفظ استغال کامل به هزینه تورم تأکید شود.

در نهایت بحران بزرگ ایجاد شده در دهه ۱۹۷۰ به علت تبعیت بانک‌های مرکزی از سیاست‌های مضيقه پولی در اوایل دهه ۱۹۸۰ خاتمه یافت. از این زمان به بعد مجدد سیاست‌ها به سمت هدف تورم کم متمایل شد و این عقیده حاکم شد که بانک‌های مرکزی باید از کنترل متغیرهای حقیقی اجتناب نمایند (فریدمن، ۱۹۵۸ و فلپس، ۱۹۶۸).^۲

۶. ابزارهای سیاست پولی

ابزار اصلی و اولیه سیاستی استفاده از نرخ تنزیل و تنزیل مجدد بود. عملیات بازار باز (خرید و فروش اوراق بهادر دولتی) ابتدا در دهه‌های (۱۸۷۰-۱۸۸۰) توسط بانک انگلستان ایجاد شد تا نرخ بانکی مؤثر را ایجاد نماید یعنی نهادهای مالی را مجبور کرد تا وام بگیرند. سایر کشورها با بازارهای پولی کمتر توسعه یافته در مقایسه با بریتانیا از سهمیه‌بندی اعتباری (فرانسه) و عملیات سیاست طلا استفاده کردند تا امتیازات طلا را تغییر دهند و از جریان معمول طلا جلوگیری نمایند.

در دوره جنگ فدرال رزرو تازه تأسیس شده نرخ تنزیل را به عنوان ابزار اصلی اش بکار برد، اما بعدها انتقاد شدید به دلیل استفاده از آن در کاهش تورم پس از جنگ جهانی اول و به این وسیله ایجاد یکی از بدترین رکودها در قرن ۲۰ فدرال رزرو به سمت سیاست بازار باز متمایل شده که همچنان این ابزار اصلی را اعمال می‌نماید. در دهه ۱۹۳۰ نیز فدرال رزرو تغییر ذخیره قانونی را آغاز نمود. سیاست فدرال رزرو در دو برابر کردن ذخایر قانونی در ۱۹۳۶ موجب شد به عنوان عامل رکود سال‌های (۱۹۳۷-۱۹۳۸) متهم شود (فریدمن و شوارتز، ۱۹۶۳).^۳

در دهه‌های ۱۹۳۰ و ۱۹۴۰ مقارن با تضعیف سیاست پولی استفاده فزاینده از انواع مختلف کنترل و مقررات از قبیل شرایط حاشیه خرید موجودی، کنترل‌های اعتباری منتخب بر کالاهای مصرفی بادوام و

1. Phillips
2. Friedman& Phelps
3. Friedman & Schwartz

سقف‌های نرخ بهره به عمل آمد. مشابه این سیاست‌ها در جاهای دیگر نیز اتخاذ شد. بازگشت به سیاست پولی سنتی در دهه ۱۹۵۰ عملیات بازار باز را به تسلط قبلی خود بازگرداند.

۲. اهداف واسطه‌ای

بطور قراردادی، بانک‌های مرکزی برای تحت تأثیر قراردادن مخارج کل، قیمت‌ها و تولید از مکانیزم تغییر نرخ‌های بهره استفاده می‌نمایند. در دهه ۱۹۵۰، پولیون نظریه مقداری پول را احیاء کرد و براساس آن عرضه پول را به عنوان هدف واسطه‌ای در نظر گرفت. این حالت به دلیل ثبات رابطه میان رشد عرضه پول از یک سو و درآمد اسمی و سطح قیمتی از سوی دیگر و تمرکز بر نرخ‌های بهره فدرال رزرو و سایر بانک‌های مرکزی سیکل‌های تجاری را وحیم‌تر می‌نماید و همین امر - تا حدی بهدلیل عدم توانایی آنها در تشخیص و تفکیک میان نرخ‌های حقیقی و اسمی - تورم بزرگ دهه ۱۹۷۰ را ایجاد نمود.

اغلب بانک‌های مرکزی تا دهه ۱۹۷۰ اهداف کلان پولی داشتند، اما رشد تورم در دهه ۱۹۷۰ (که از طریق تورم‌زدایی دنبال شده بود) و نیز ابداع مالی مستمر (که به نوبه خود از طریق عدم اطمینان تورمی بدتر شد) تابع تقاضای پول را کمتر قابل پیش‌بینی نمود. این بدان معناست که بانک‌های مرکزی در تأمین اهداف رشد پولشان مشکل داشتند. به علاوه این موضوع مطرح شده که کدام جنبه از سیاست پولی کلان باید برنامه‌ریزی و هدفگذاری شود. تا اواخر دهه ۱۹۸۰ اغلب کشورها سیاست کلان و کلی پول را ترک کرده و متمایل به نرخ‌های بهره شده بودند، اما از اوایل دهه ۱۹۹۰ سیاست پولی در بسیاری از کشورها براساس تعقیب هدف تورمی (بطور مستقیم یا ضمنی) همراه با مجموعه‌ای از نرخ سیاستی پایه‌گذاری شد که امکان حصول تورم مورد هدف را می‌دهد سیاستی که به نظر می‌رسد موفق عمل نماید.

۸ نظریات سیاست پولی

توسعه اجرای سیاست پولی بهدلیل پیشرفت‌های عده در نظریه پولی است که در ربع اولیه قرن ۱۹ آغاز شد. از آن موقع یک بحث عده در انگلستان بحث مکتب بانکی پول بوده که تفکر بعدی سیاست پولی را شکل داده است. این بحث خارج از بحث طرفداران شمش طی جنگ‌های ناپلئون ایجاد شد مبنی بر اینکه تورم بریتانیا ناشی از عوامل پولی است یا عوامل حقیقی. مکتب پولی از اهمیت مورد تأکید بانک انگلستان در تغییر دادن بدھی‌های پولی اش هماهنگ با تغییرات در ذخایر طلایش - یعنی هماهنگ با اصل - پول حمایت کرد که در واقع از قاعده‌ای حمایت شده که در آن عرضه پول را به تراز پرداخت‌ها مرتبط می‌سازد. مکتب بانکداری در مقابل مکتب پولی بر اهمیت

اختلالات اقتصاد داخلی و سیستم مالی داخلی به عنوان متغیرهای کلیدی تأکید داشته و اینکه بانک انگلستان باید نسبت به آنها عکس العمل نشان دهد. آنها معتقد بودند که مدیران بانک به جای اینکه خود را مقید و محدود به اجرای یک قاعده انعطاف‌ناپذیر بنمایند باید براساس صلاح‌دید خود تصمیم‌گیری نمایند. این بحث هنوز هم به شدت مطرح است.

بعداً در قرن ۱۹ دو اصل در تخصص بانکداری مرکزی قرار داده شد. فدرال رزرو و بانک‌های مرکزی (شامل بانک ملی سوئیس) براساس دو محور این بحث بنیان‌گذاری شدند که تحول و تکامل این بحث است - استاندارد طلا و دکترین اوراق قرضه حقیقی.

دکترین مذکور از رویه اجرا شده قرن ۱۹ و نظریه مکتب بانکداری تحول و تکامل یافت. فرض اساسی اوراق قرضه حقیقی این است که مدامی که بانک‌های تجاری براساس اوراق قرضه حقیقی کوتاه‌مدت خود که قابل نقدشدن است وام می‌دهند، مناسب هستند. به علاوه، مدامی که بانک‌های مرکزی صرفاً اوراق قرضه مشمول را تنزیل می‌کنند اقتصاد همیشه دارای میزان صحیح پول و اعتبار خواهد بود. طرفداری از اوراق قرضه حقیقی گاهی اوقات با محور اول یعنی طرفداری از طلا ناسازگار و مغایر می‌شود؛ به عنوان مثال وقتی اقتصاد بسط می‌یابد اوراق قرضه حقیقی سیاست آسان را فرمان می‌دهد، درحالی که تراز پرداخت‌ها خراب شده سیاست مضیقه را توصیه می‌کند. این درگیری و مغایرت در دهه ۱۹۲۰ در تعدادی از موقعیت‌ها در ایالات متحده ظهر کرد. طرفداری از دو محور به فاجعه دهه ۱۹۳۰ منجر شد. فدرال رزرو یک خطای مهم سیاستی با تبعیت از اوراق قرضه حقیقی مرتکب شد. یک پیامد منطقی از آن نظریه تأکید و اصرار داشت که فدرال رزرو رونق بازار موجودی سهام را ختنی نماید، زیرا معتقد بوده که سفت‌های بازی به تورم منجر شده که در نهایت به انقباض منجر خواهد شد.

بر اساس نظرات فریدمن و شوارتر و سایرین سیاست مضیقه‌ای فدرال رزرو یک وقه در سال ۱۹۲۹ را هدف‌گیری نموده و عدم ناتوانی فدرال رزرو برای ممانعت از اختلال بانکداری که در اوایل دهه ۱۹۳۰ دنبال شده بود به بحران بزرگ منجر شد. رکود توسط نرخ مبادله ثابت استاندارد طلا در سطح جهانی پخش شد. به علاوه برای اغلب کشورها استاندارد طلا به عنوان قیود و موانع طلایی بکار رفت، زیرا به دلیل فقدان اعتباری پیش از ۱۹۱۴ آنها نتوانستند از سیاست پولی برای فروکش کردن اختلال بانکداری استفاده نمایند و یا اینکه نتوانستند اقتصاد تحت تأثیر آماج حملات سفت‌های بازی را تحریک نمایند. بحران بزرگ در واقع نظریه کیتر مبنی بر بی‌اثربودن سیاست پولی را تقویت نمود. این امر برای دو دهه موجب شد تا سیاست مالی بر سیاست پولی مسلط شود. بازگشت به سیاست پولی سنتی در دهه ۱۹۵۰ تحت تأثیر نظریه پولی کیتری بود. براساس این روش سیاست پولی باید نرخ‌های کوتاه‌مدت

را تحت تأثیر قرار داده و سپس از طریق فرایند جانشینی میان پرتفوی مالی، نرخ حقیقی بازده سرمایه را تحت تأثیر قرار دهد. این روش بازار پول تا دهه ۱۹۶۰ سیاست غالب بود.

پولیون، فدرال رزرو را متهم نمودند که در تثیت سیکل تجاری قصور کرده (شکست خورده) زیرا هنوز از باقیمانده کوچکی از اوراق قرضه حقیقی حمایت می‌نمایند (به عنوان مثال، ذخایر آزاد) و عقیده داشتند در یک منحنی فیلیپس با ثبات، ییکاری به هزینه تورم می‌تواند بطور دائمی کاهش یابد. طبق بحث آنها این موضوع به یک تسریع تورم منجر شده زیرا انتظارات عوامل بازار با نرخ بالاتر تورم تعدیل شد که تورم بزرگ‌تر دهه ۱۹۷۰ را ایجاد نمود. همانطور که پیش از این مذکور شدیم به دلیل تغییرات غیرقابل پیش‌بینی در سرعت پولی، اعمال بعدی هدف‌گیری و برنامه‌ریزی کلی پولی عمر کوتاهی داشت.

روش سیاست پولی تبعیت شده از اوایل دهه ۱۹۹۰ پولیون از اولویت ثبات قیمتی درس گرفته است. همچنین درباره تفکیک میان نرخ‌های بهره اسمی و حقیقی درس گرفته است. علاوه بر این، از ادبیات استاندارد طلای اولیه ویکسل یک اصل را اقتباس کرده است. در نظریه ویکسل، بانک‌های مرکزی باید نرخ وام‌دهی آنها را با نرخ طبیعی (نرخ حقیقی بازده سرمایه) هماهنگ نمایند. اگر نرخ بانکی خیلی پایین نگه داشته شود نتیجه آن تورم می‌شود که تحت نظام استاندارد طلا به خروج طلا و فشار بازار در افزایش نرخ بانکی منجر می‌شود. بانک‌های مرکزی امروزه اختصاص به تورم پایین داشته که به عنوان قاعده تیلور^۱ (۱۹۶۳) بررسی می‌شود. طبق این قاعده، آنها نرخ بهره اسمی سیاستی در رابطه با نرخ بهره طبیعی را به عنوان تابعی از انحراف از پیش‌بینی‌های تورم از اهدافشان و تولید حقیقی از بالقوه‌اش تنظیم می‌کنند.

۹. قاعده در مقابل صلاح‌دید

یک موضع کلیدی در بحث سیاست پولی موضوع قاعده در مقابل صلاح‌دید است. این سؤال از بحث مکتب بانکداری پول ایجاد شده که آیا باید سیاست پولی به مقامات خوب و مطمئن با علم محدود سپرده شود یا اینکه براساس قاعده اتخاذ شود که نمی‌تواند برای تکانه‌های ناشناخته مؤثر باشد. مکتب جدیدتر زمانی بر نقش ناسازگاری تأکید دارد؛ بر این اساس قاعده یک مکانیزم الزامی معتبر بوده که دست‌های سیاستگذار را بسته و مانع از اتخاذ سیاست‌های ناسازگار زمانی می‌شود، سیاست‌هایی که الزامات سیاستی قبل را به عنوان داده و مفروض در نظر گرفته و نسبت به شرایط حاضر توسط تغییر سیاستی عکس العمل نشان می‌دهد. در این زنجیره، بانکداران مرکزی امروز بر مسئولیت و شفافیت برای حمایت اعتبارپذیری الزاماتشان در حفظ نرخ‌های بهره هماهنگ شده به سمت تورم کم تأکید دارند.

۱۰. نتیجه‌گیری

سیاست پولی از اوایل قرن ۱۹ تحول و تکامل یافت. قبل از سال ۱۹۱۴ سیاست پولی یک نقش نسبتاً جزئی داشت گرچه بعدهاً بسیاری از ابزار و اصول آن توسعه یافت. نقش سیاست پولی در تثییت قیمت‌ها و تولید در دهه ۱۹۲۰ ظاهر شد، اما برای فدرال رزرو که مدل ناقص را بکار برد- دکترین اوراق قرضه حقیقی- و نسبت به استاندارد طلای معتبر حمایت کمتری داشت، سیاست به عنوان نسخه‌ای مصیبت‌بار بوده و به رکود بزرگ سال‌های (۱۹۲۹-۱۹۳۳) منجر شد. زمانی که در دهه ۱۹۵۰ در ایالات متحده سیاست پولی مجدد احیاء شد هنوز تحت تأثیر اوراق قرضه حقیقی بود که موجب اشتباہات سیاستی شده و تورم بزرگ را ایجاد نمود. دیگر کشورهای جهان نیز به وسیله نرخ‌های ثابت شده برتون و وودز به ایالات متحده مربوط شده بودند. از اوایل دهه ۱۹۹۰ سیاست پولی در بسیاری از کشورها به اصل کلیدی استاندارد طلا برگشت. ثبات قیمتی براساس یک ابزار باثبات اسمی معتبر و تفکیک ویکسل میان نرخ‌های بهره‌اسمی و حقیقی. با این حال براساس یک رژیم پول قانونی و الزام بانک‌های مرکزی در تعییت از سیاست‌های معتبر و قابل پیش‌بینی است.

